

کاربرد مدیریت در نهادهای اجتماعی با رویکرد آیات و روایات

زهرا عزیزی

چکیده

با توجه به ضرورت مدیریت و مدیریت صحیح در نهادهای اجتماعی در این پایان نامه با موضوع «کاربرد مدیریت در نهادهای اجتماعی با رویکرد آیات و روایات» که از نظر هدف کاربردی است. مهم‌ترین مسئله که باعث اخلال در نهادهای اجتماعی است عدم مدیریت صحیح نهادها می‌باشد؛ راهکارهای گره گشا در مدیریت فرد و اجتماع با توجه به آیات و روایات برای بهبود زندگی فردی و اجتماعی ارائه گردید. این تحقیق از طریق مطالعه آثار نویسندگان علم مدیریت و همچنین بررسی تعالیم آسمانی از جمله آیات کریمه قرآن و روایات حضرات معصومین (علیهم‌السلام) در منابع اصلی مانند تفاسیر قرآن، نهج البلاغه و تفاسیر آن و همچنین منابع اصلی در علم مدیریت انجام گرفته است. با مطالعات انجام شده به این نتیجه رسیده: در جوامع موفقیت نهادها و سازمانها به کارایی و اثربخشی مدیریت بستگی دارد. برای توانمندی‌ها و شایستگی‌های مدیر در عرصه مدیریت بر نهادهای اجتماعی معیارها و شاخصه‌هایی وجود دارد که با هر کدام از آنها می‌توان موقعیت مدیر را از لحاظ لیاقت تعیین نمود. توانمندی مدیران را باید در قدرت برنامه‌ریزی، سازماندهی، هدایت و رهبری و نظارت و هم چنین در ویژگی‌های شخصیتی و فردی چون ایمان، صداقت، قاطعیت، پشتکار و... به دست آورد.

کلید واژه‌ها

جامعه، نهاد، مدیریت، رهبری، نهادهای اجتماعی، مدیریت اسلامی

Abstract

Considering the necessity of the administration and proper management in social institutions, this thesis deals with the topic "the application of management in social institutions considering the Quranic verses and traditions" which is applicable regarding the objective courses. Improper management of the institutions is the most important issue which causes disorder in social institutions. The trouble shooting approaches in individual and social management taking the Quranic verses and traditions are represented to improve the individual and communal lives. The present study has been conducted through the study of the works of the social science management writers as well as investigating the heavenly teachings including the Holy Quranic verses and the Imams' Traditions in primary sources like Quranic commentaries, Nahj-al- Balagheh and its interpretations and the basic resources in management. The findings of the study signify that the success of societies and organizations depend on the effectiveness of management. Managing Directors for the social institutions should meet certain qualifications and abilities through each of which one can determine about the competency of the manager. The strength of the managers can be seen in his potentiality of planning, organizing, directing, leadership, supervising as well as individual specifications including faith, truthfulness, consistency, persistence, etc.

Keywords; society, institution, management, leadership, society institutions, Islamic management

الملخص

نظراً إلى أهمية المديرية الصحيحة في الأنظمة الاجتماعية، فنسعى في هذه الدراسة تحت عنوان " مكانة المديرية في الأنظمة الاجتماعية تركيزاً على الآيات القرآنية والروايات الشريفة"، أن نسلط الضوء على هذا الموضوع المهم. قمين بالملاحظة أن أهم قضية تحل بالأنظمة الاجتماعية هو عدم مديريتها الصحيحة، فلذلك نشاهد أن الآيات القرآنية الكريمة والروايات الشريفة قد قدّمت استراتيجيات قيمة في مجال مديرية الشخص والاجتماع لتحسين أوضاع الحياة الفردية والاجتماعية. هذه الدراسة قد تمت من خلال إلقاء الضوء على مؤلفات علماء المديرية وكذلك التعاليم السماوية المتبلورة في الآيات القرآنية الكريمة و الروايات الشريفة وتفسير القرآن ونهج البلاغة. ومما توصّلت إليه الدراسة أن مدى نجاح الأنظمة في المجتمعات المختلفة يرتبط بالمديرية بطريقة صحيحة. وجدير بالذكر أنه توجد هناك معايير وأصول مختلفة تدلّ على مستوى مستحقّات المدير وقدراته على مديرية الأنظمة الاجتماعية وتؤكد على أن القدرة على التخطيط والتنظيم والهداية والقيادة والرقابة والتدقيق والميزات الشخصية، مثل الإيمان والصدقة والقطعية والمثابرة وما شاكل ذلك من أهم الأسباب والعوامل في تحديد قدرات المدراء وكفاءاتهم.

الكلمات المفتاحية: المجتمع، النظام، المديرية، القيادة، الأنظمة الاجتماعية، المديرية الإسلامية